

Uporaba PUN 2023-2028 in nove conacije

Darja Erjavec, ZRSVN

30.1.2024

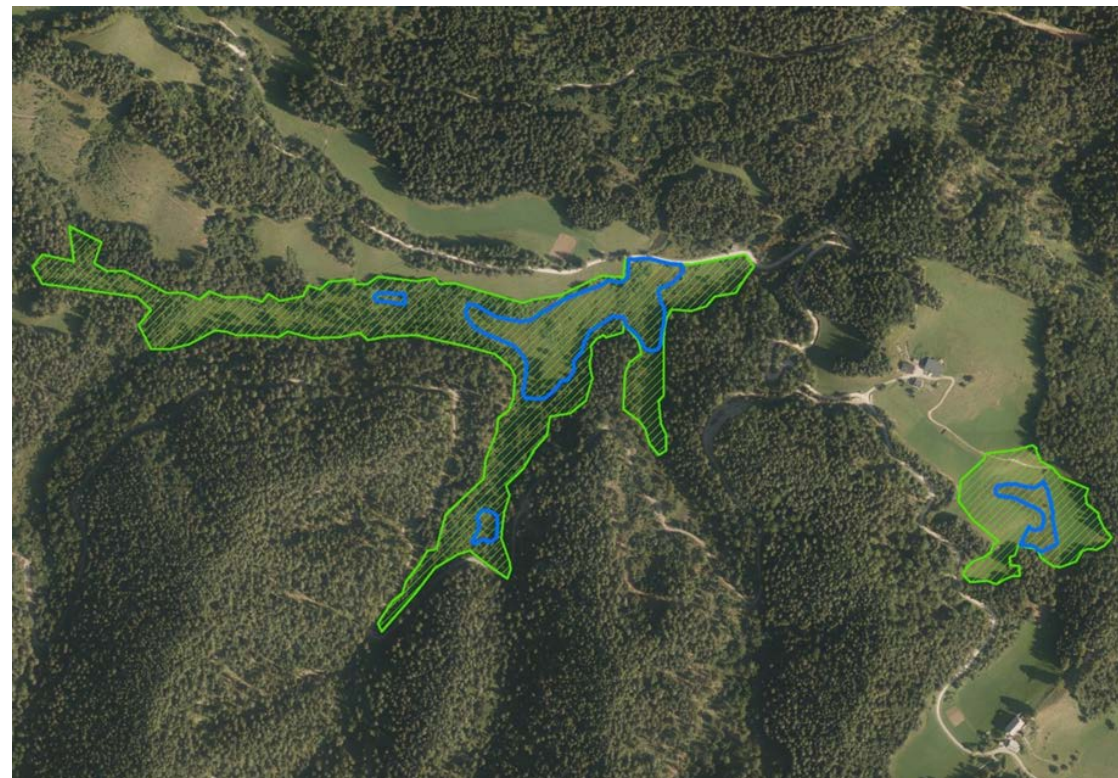
www.natura2000.si

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

Poimenovanje prilog – primerjava PUN 2015-2020 (podaljšan do 2023) in PUN 2023-2028

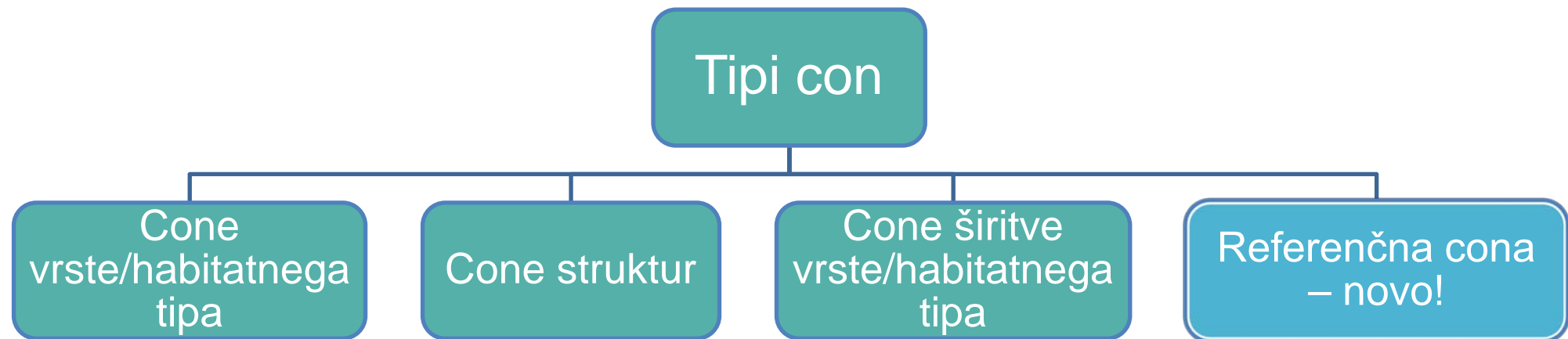
PUN 2015 – 2020	PUN 2023 - 2028
Priloga 6.1 Cilji in ukrepi	Priloga A: Podrobni varstveni cilji Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028
	Priloga B: Ukrepi Programa upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028
Priloga 6.2 Načrti za Naturo (GGN, RGN)	Priloga D: Seznam načrtov, potrebnih za varstvo območij Natura 2000
Priloga 6.3 Ciljne KOPOP površine	Priloga E: Ciljne KOPOP površine za ohranjanje biotske raznovrstnosti
Priloga 6.4 Načrtovani projekti	Priloga C: Predlogi prednostnih projektov s seznamom območij, habitatnih tipov, vrst in prednostnih objektov kulturne dediščine
Priloga 6.5 Monitoringi in raziskave	Priloga F: Seznam predvidenih monitoringov in raziskav
Priloga 6.6 Presoja sprejemljivosti na varovana območja	

CONACIJA

Podlaga za izdelavo con

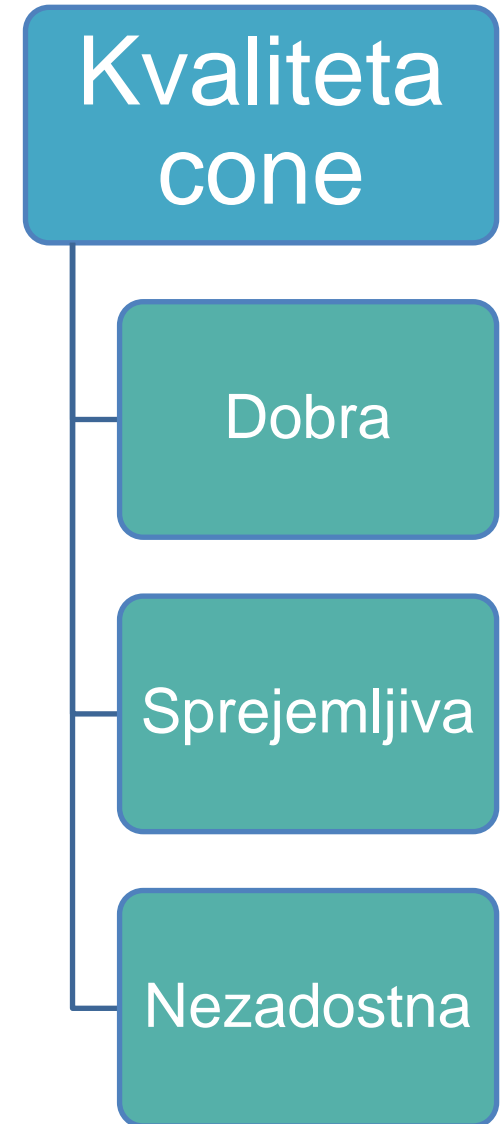
9. člen Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000):

- „Znotraj območij Natura 2000 se lahko habitati posameznih rastlinskih in živalskih vrst ter površine habitatnih tipov, zaradi katerih je območje Natura 2000 opredeljeno, grafično opredelijo kot cone habitatov teh vrst in habitatnih tipov.“
- „Meje con lahko spremenijo zaradi sprememb v naravi, ki jih lahko povzročijo naravni procesi , varstveni ukrepi in druge aktivnosti za izboljšanje stanja, dovoljeni posegi, druga ravnanja v prostoru ter zaradi dodatnih strokovnih utemeljitev.“

Kvaliteta cone

- Pove, kako natančno znamo določiti (grafično opredeliti) habitat vrste/HT v Natura 2000 območju
- Kvaliteta cone **NE** opredeli ohranjenosti habitata

Kvaliteta cone

Dobra

Cona dobro opredeli habitat vrste/HT

Predvidevamo, da vrsta/HT naseljuje večino površine opredeljene cone.

Sprejemljiva

Okvirno opredeli habitat vrste/HT

Zajema tudi površine, kjer je vrsta/HT zaradi ugodnih ekoloških danosti lahko prisotna, pa o tem nimamo podatkov.

Nezadostna

Opredeli površino, kjer bi se vrsta/HT morda lahko nahajal(a).

Iz cone so izključene le tiste površine, na katerih se vrsta/HT zagotovo ne nahaja (npr. pozidane površine)

Cone vrst in habitatnih tipov

- Predstavljajo trenutno znano območje pojavljanja vrste ali habitatnega tipa

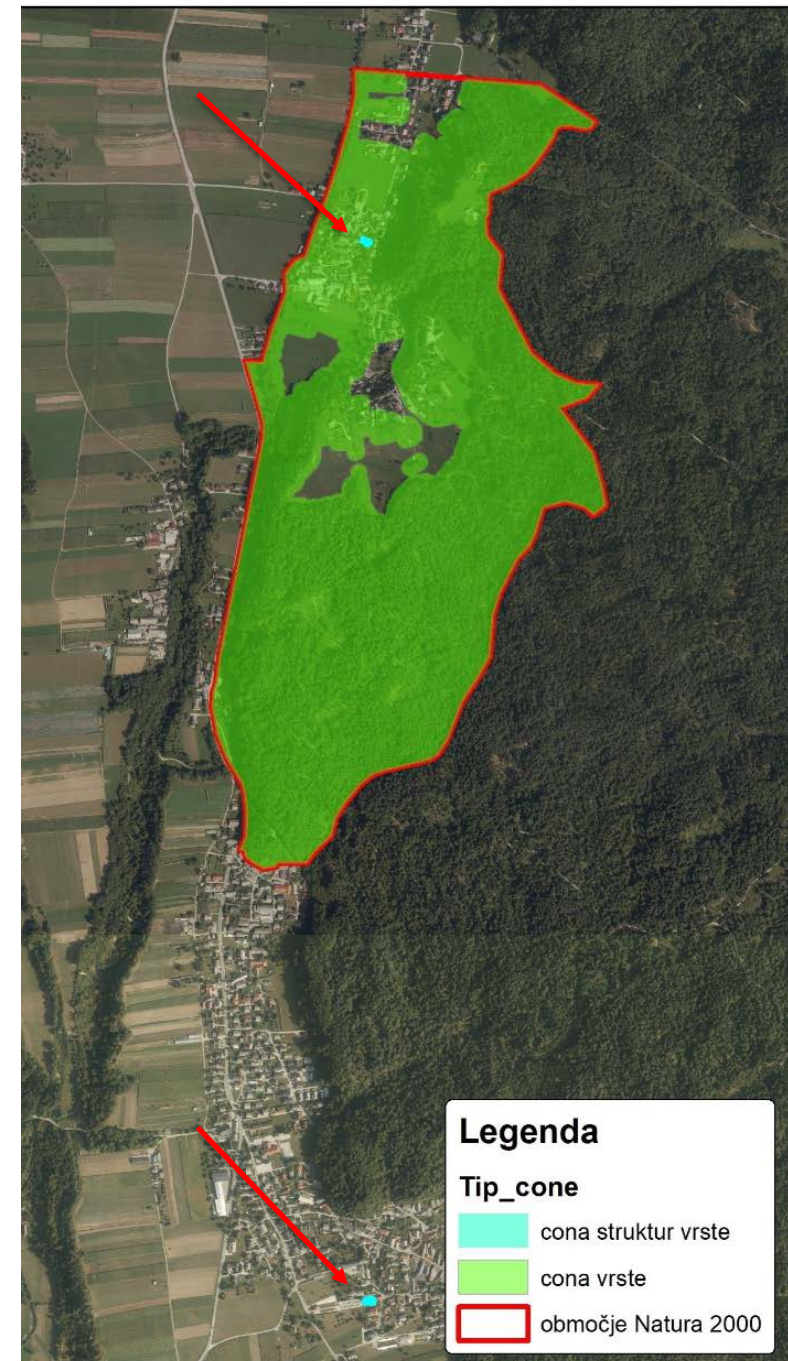
Opredelitev temelji na:

- Znanju o habitatnem tipu
- Znanju o ekologiji vrste
- Dostopnih podatkih o vrsti ali habitatnem tipu
- Dostopnih podlagah za izris

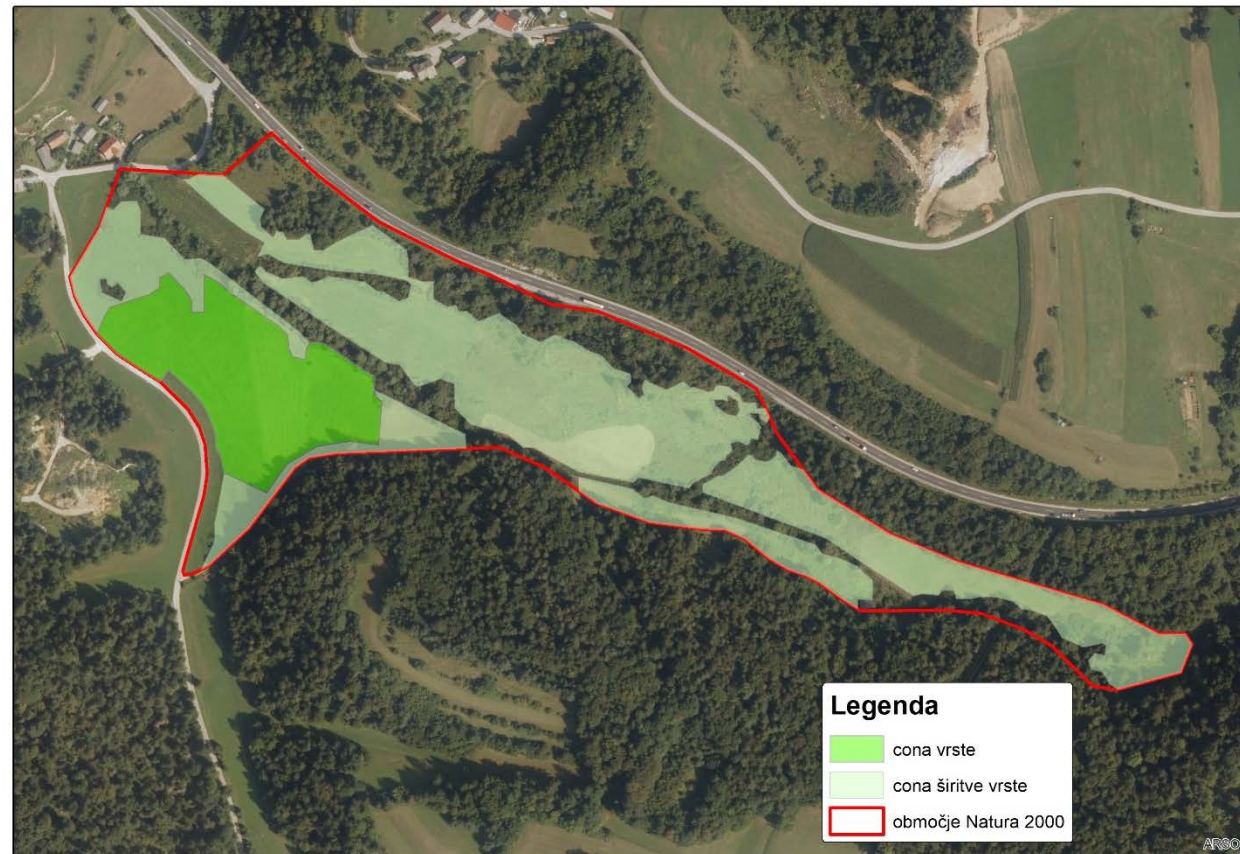
Cone struktur

- Za posamezne vrste in habitatne tipe znotraj območja Natura 2000 lahko opredeljeni pomembni deli habitatov
- Gnezdišča, mrestišča, kotišča, zatočišča, prehranjevališča, ipd.
- Posebna evidenca (IJZ)
- Cona strukture se lahko nahaja tudi izven območja Nature 2000, če je ključnega pomena za vrsto znotraj območja Nature 2000.

Cona širitve

- Območje, kjer bi se v primeru slabe ohranjenosti habitata ali habitatnega tipa lahko vzpostavilo ugodne razmere za širitev tega habitatnega tipa ali primernega habitata za vrsto.

Referenčna cona

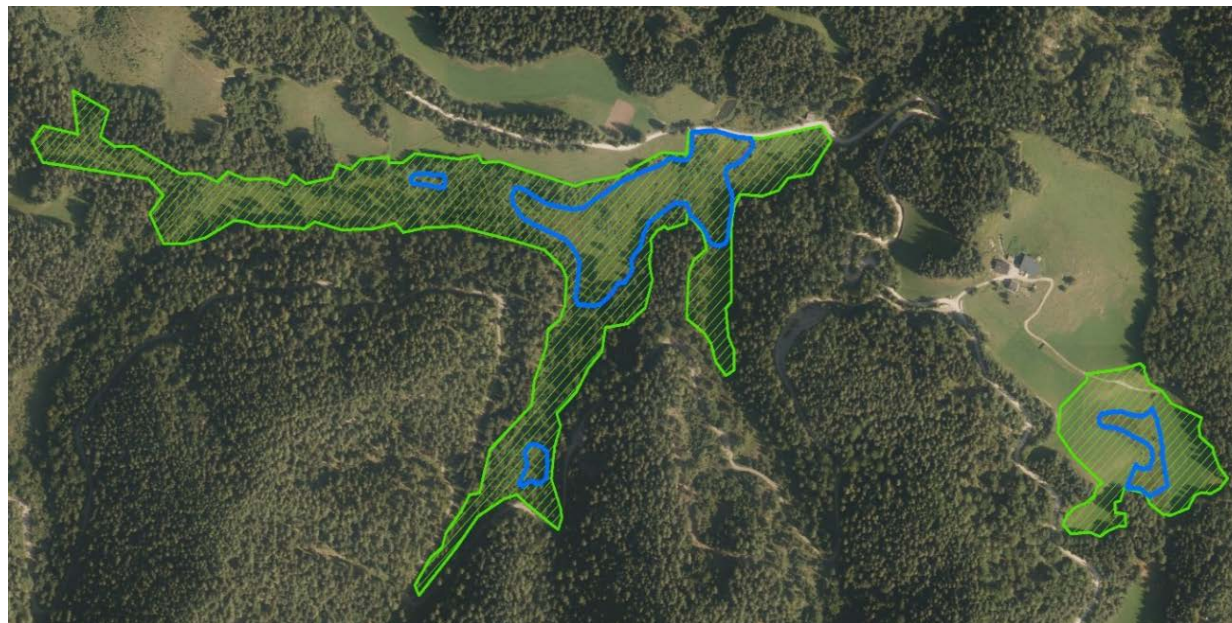
- Nov tip cone, ki predstavlja površino habitata vrste ali habitatnega tipa v ugodnem stanju ohranjenosti.
- Iz površine referenčne cone odčitamo številčno ali besedno vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja v PUN.
- Služi kot izhodiščna vrednost ugodnega stanja, ki jo želimo ohranjati/doseči.
- Omogoča primerjavo med trenutnim in izhodiščnim/željenim stanjem.

Referenčna cona

- Določimo jo lahko, ko je vrsta ali HT dovolj dobro raziskan, da lahko z ustrežno zanesljivostjo določimo ugodno stanje vrste /HT.
- Določi se na osnovi stanja ob razglasitvi območja Natura 2000 ali na osnovi prvih dovolj dobrih podatkov.
- Referenčne cone niso določene za vse vrste in habitatne tipe na vseh območjih Natura 2000.

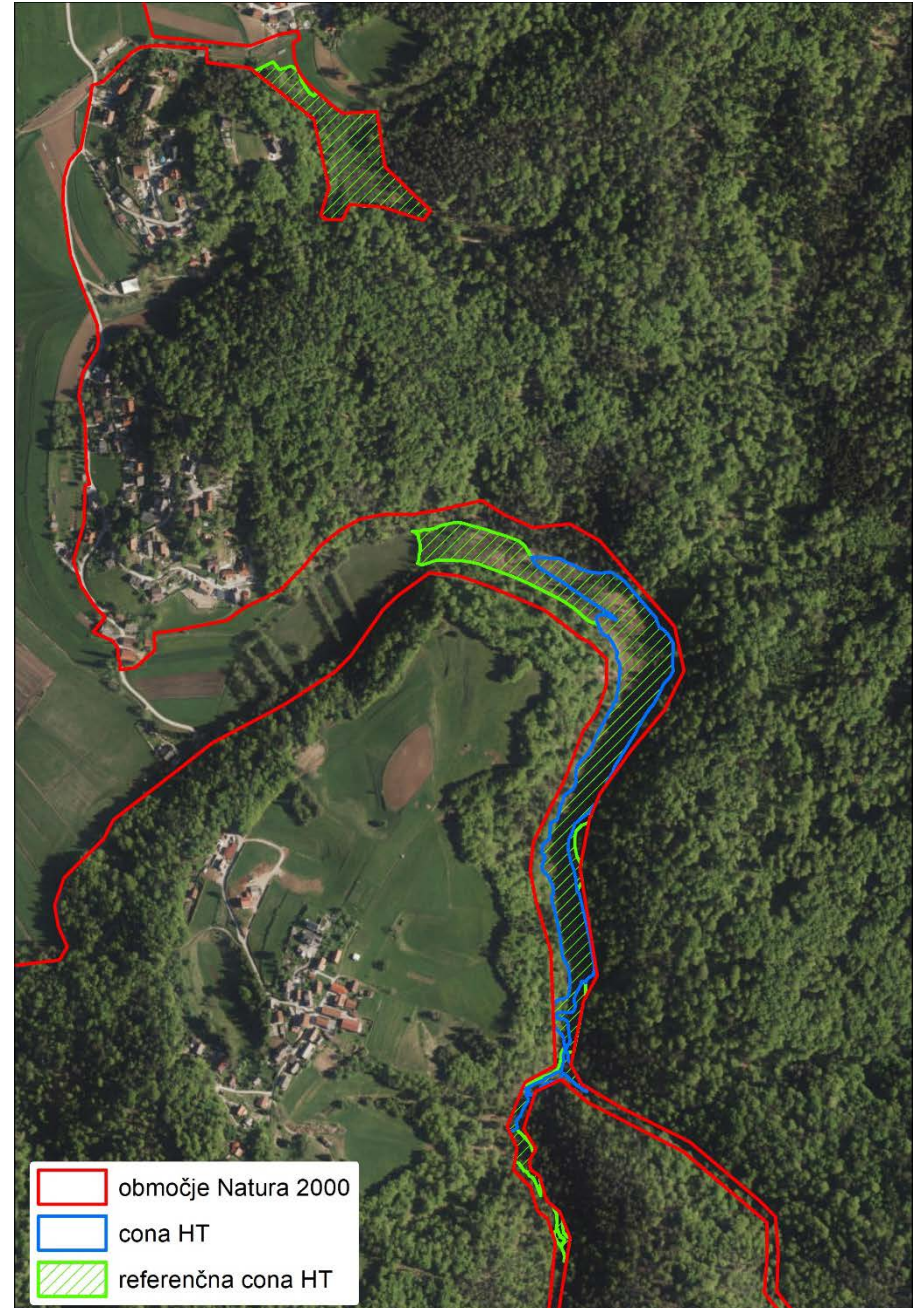
Oblike referenčnih con

- Nov pristop k conaciji, prilagojen lastnostim in specifikam habitatnih tipov in habitatov vrst
- Tri oblike referenčnih con:
 - Klasična poligonska
 - Mozaična
 - Linijska

Klasična poligonska referenčna cona

- Referenčna cona je **poligon**, katerega površina predstavlja površino in lokacijo ugodnega stanja ohranjenosti habitata vrste ali habitatnega tipa.
- Površina predstavlja **številčno** vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja v PUN.
- Pogosto je enaka obstoječim conam vrst in HT ali pa je večja od njih, lahko tudi manjša.

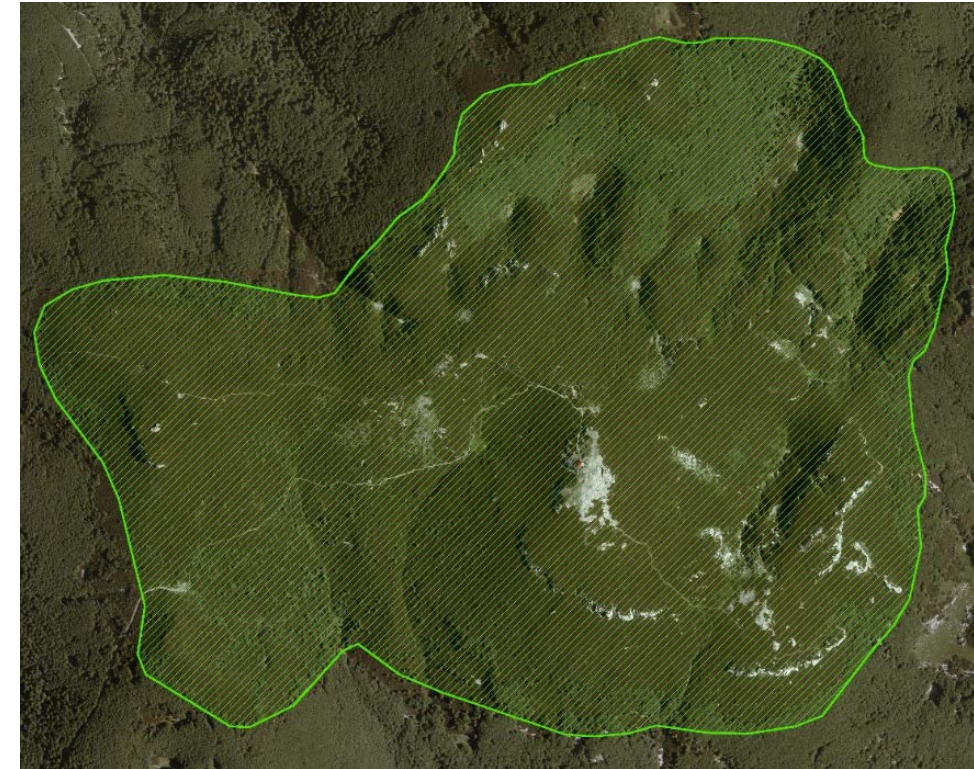
Mozaična referenčna cona

- Referenčna cona je območje, znotraj katerega le določena površina ali delež površine cone predstavlja habitat vrste ali površino HT.
- Opredeljena je površina referenčne cone, ki pa ni 100 % prekrita s primernim habitatom vrste ali s habitatnim tipom.
- Referenčna cona je podlaga za **besedno** vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja v PUN.

Mozaična referenčna cona

- Gorska travišča in melišča
- Sukcesijske faze habitatnih tipov
- Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (besedna) v PUN:

HT 8120: "habitatni tip je prisoten na 210 ha veliki coni, v kateri pokriva okvirno 5 % površine"

Primer: HT 8120 Karbonatna melišča od montanskega do alpskega pasu (*Thlaspietea rotundifolii*) na Snežniku

Mozaična referenčna cona

- Majhne zaplate več habitatnih tipov se med seboj prepletajo (barja in močvirja, obalni habitatni tipi).
- Lokacija zaplat se lahko med leti spreminja in zamenjuje z drugimi kvalifikacijskimi HT.
- Grafična določitev posameznega habitatnega tipa niti ni mogoča, niti delež posameznega HT, določljiva pa je površina, na kateri se pojavlja mozaik zaplat.

Mozaična referenčna cona

Primer obalnih in priobalnih habitatnih tipov območja Natura 2000 Sečoveljske soline in estuarij Dragonje, preplet večih HT:

- 1140 Muljasti in peščeni položi, kopni ob oseki
- 1310 Pionirski sestoji vrst rodu *Salicornia* in drugih enoletnic na mulju in pesku
- 1410 Sredozemska slana travišča (*Juncetalia maritimi*)
- 1420 Sredozemska slanoljubna grmičevja (*Sarcocornetea fruticosi*)

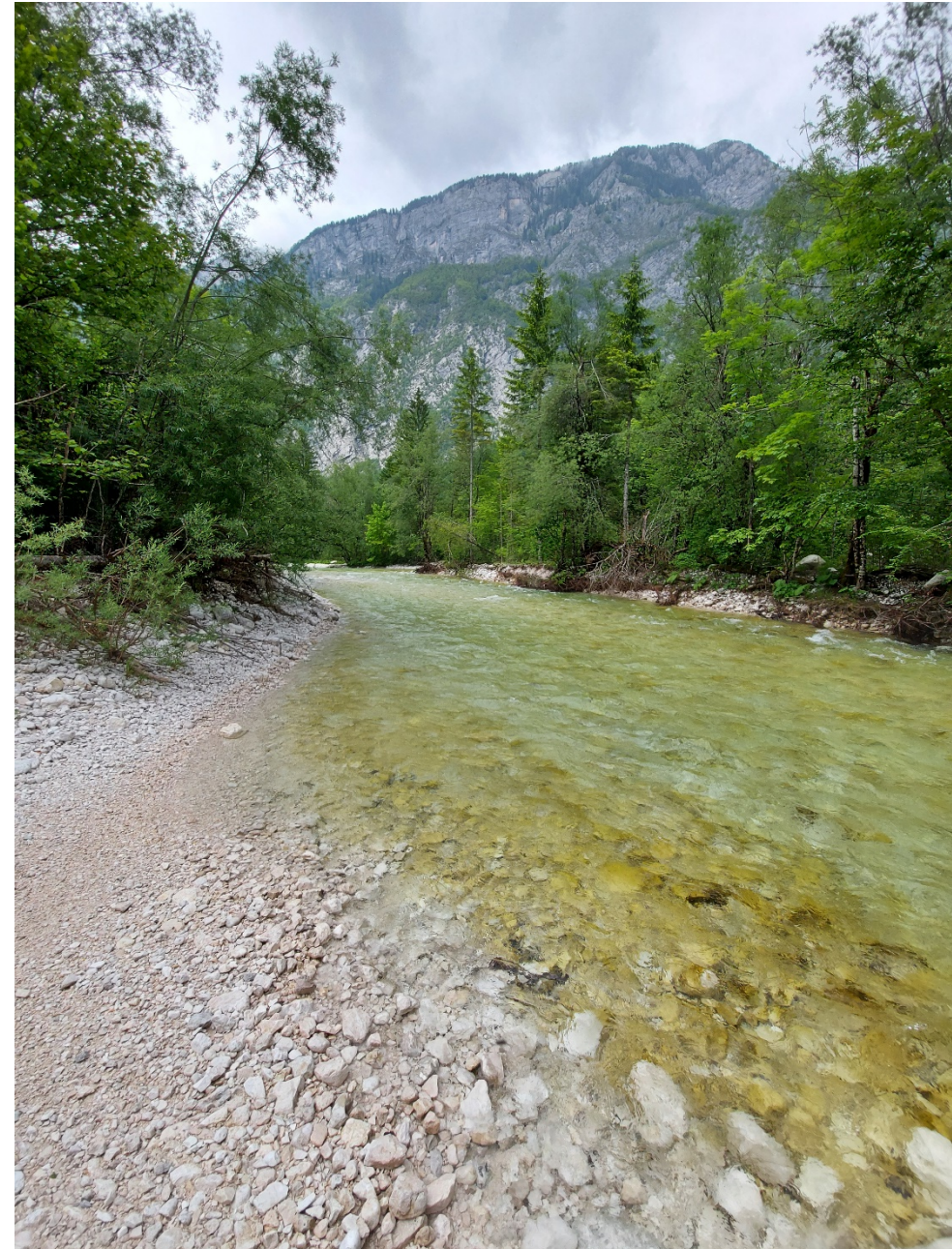
Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (besedna) v PUN:

- “habitatni tip je prisoten na 325 ha veliki coni, prekriti z mozaikom večih kvalifikacijskih habitatnih tipov“

Linijska referenčna cona

- Vrste tekočih voda – ribe, piškurji, raki, škržek
- Zaradi rečne dinamike se vodni prostor relativno hitro spreminja (prenašanje substrata, sprememba morfologije rečne struge, premeščanja struktur...).
- Tudi za določeno vrsto primeren habitat se razmeroma pogosto premešča vzdolž določenega predela ali celega vodotoka.

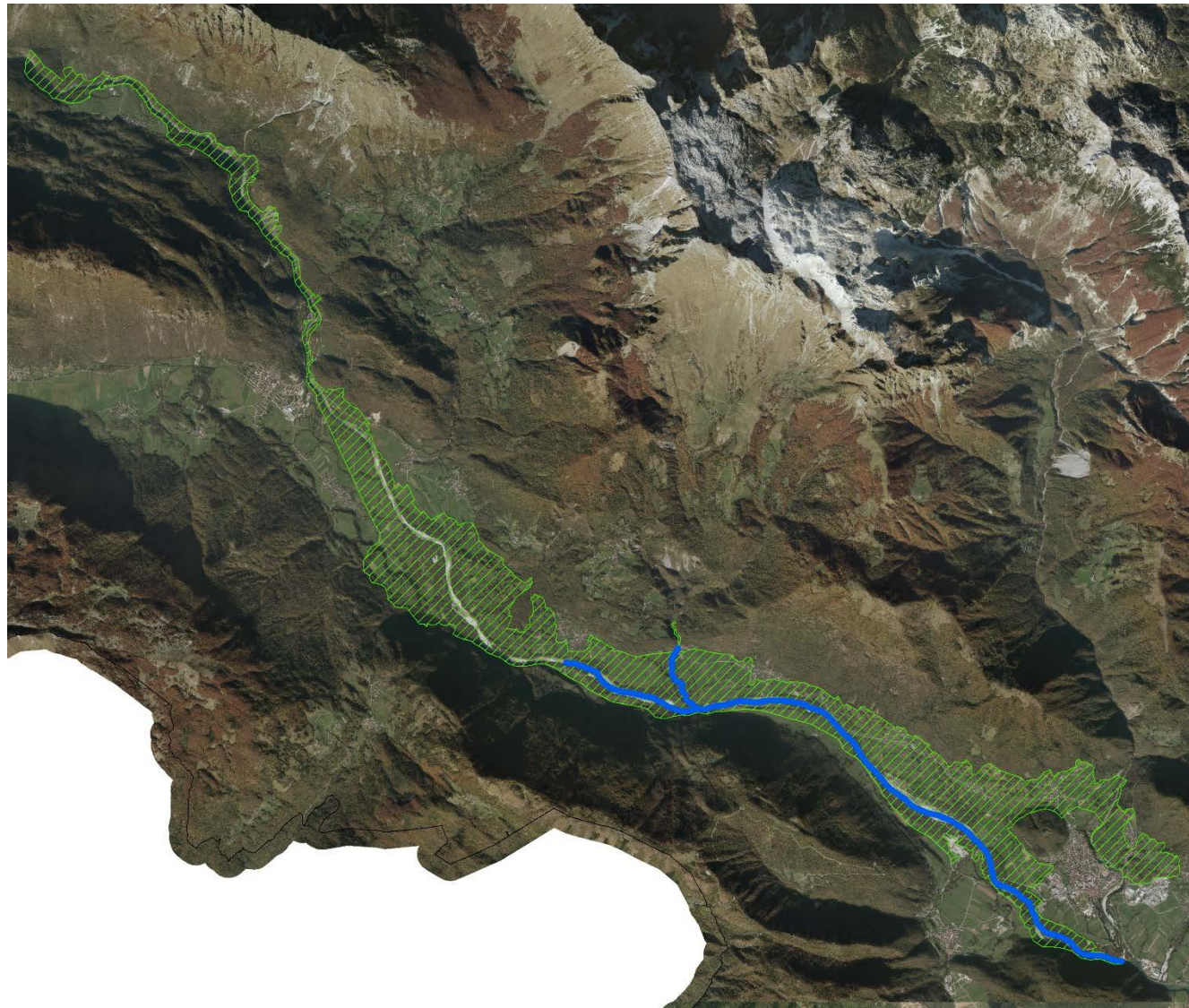

Linijska referenčna cona

- Dolžina linijske cone določi predel vodotoka, na katerem se pojavlja ustrezen habitat.
- Vrsta se zadržuje predvsem na zaplatah habitata, imeti pa mora tudi možnost premikanja med zaplatami.
- % določi primeren habitat, ki se seli, kljub premeščanju ga mora biti ves čas dovolj.

Linijska referenčna cona

- Primer referenčne cone za grbo na območju Natura 2000 Soča z Volarjo
- Vrednost dolgoročnega podrobnega varstvenega cilja (besedna) v PUN: »vrsta je prisotna na 11 km vodotoka, katerega 50 % je primeren habitat«.

- Podrobnejša obrazložitev conacije:

VARSTVO NARAVE, številka 33 ([link: Revija Varstvo narave – Zavod RS za varstvo narave \(zrsvn-varstvonarave.si\)](#))

- Cone dostopne na povezavi

<https://zrsvn-varstvonarave.si/kaj-varujemo/obmocja-natura-2000/cone-vrst-in-habitatnih-tipov/>